

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 9. oktobra 1934.

Štev. 114.

Odločna beseda ljubljanskega trgovstva

Trgovstvo izpolnjuje vse dolžnosti do države, zato se morajo spoštovati tudi pravice in življenjski interesi trgovstva

Zadnji apel v skrajni stiski na uvidevnost in preudarnost odločujočih činiteljev je bil včerajšnji polnoštevilno obiskani sestanek ljubljanskega trgovstva v Trgovskem domu. Samo želeli bi bilo, da bi bili ti odločujoči činitelji tudi na včerajšnjem sestanku navzočni, ker potem bi se prepričali, da ta zadnji apel ni bil nikakšna fraza, temveč odločna volja

avkoplačevalca, ki se z zadnjimi močmi bori za obstoj svojega podjetja. Treba je bilo samo slišati, s kakšno spontano enodušnostjo je vse izjavljalo, da je bilo resolucij, zahtev in prošenj že zadosti in da treba seči po bolj učinkovitih sredstvih, pa bi vsakdo spoznal, da nihče več ne govori le praznih fraz.

Se posebej pa bi želeli, da bi se včerajšnjega sestanka udeležili tudi poslanci, ker potem bi se prepričali, od kakšnih težkih posledic je prišlo, ker se niso upoštevali prejšnji apeli trgovstva. Enodušnost, s katero sta bila čitana zadnja dva odstavka resolucije, je povedala vse, ker je edinstven primer v naši politični zgodovini. Ta enodušnost je jasno pokazala, koliko je že ura bila.

Pa še nekaj je treba poudariti. Odločna je bila beseda trgovstva, toda vsa ta odločnost je veljala samo odpravi napak, ki jih ne more zagovarjati noben resničen patriot. Ali more n. pr. patriot nasprotovati zahtevi, da se z davčnim denarjem upravlja z isto preudarnostjo, s katero je bil ta denar zaslužen? Ali je mogoče ugovarjati zahtevi, da po vsej državi velja ista davčna praksa, da se z neusmiljeno strogostjo

Ali je mogoče ugovarjati zahtevi trgovstva, da se morajo vsi davčni predpisi gibati strogo v mejah zakona? Skratka, vse zahteve trgovstva so le zahteve dobrega gospodarja, ki hoče, da vlada red in dobra uprava, da se spoštujejo vsi zakoni

in da se ne razmetava državni denar. Ali ni vse to podlaga vsakega konstruktivnega dela!

Čudijo se nekateri, če so trgovci ogorčeni. A radi bi videli tistega človeka, ki ne bi bil ogorčen, če bi doživel le polovico tega, kar sta doživela oba ljubljanska trgovca, katerima je bilo njuno imetje prodano za manj

katero je ogorčenje

še premaio.

Odločno je povedalo ljubljansko trgovstvo, da je priklopila stiska do vrhunca in da iz te stiske ni izhoda po stari poti! Ne od trgovstva, temveč od odločujočih je odvisno, v katero smer gre nova pot. — Iskreno želimo, da bi to spoznanje prodrla do odločujočih mest in za vse naše gospodarstvo, za vso državo in za ves narod bi prišli boljši časi.

*

Včerajšnji sestanek ljubljanskega trgovstva je bil obiskan kakor le malokateri. Tudi v tem je dokaz, da je stiska res prišla do vrhunca.

Sestanek je otvoril in vodil načelnik združenja Karl Soss. Njegov govor objavljamo v celoti. Za njim je pozdravil zborovanje v imenu Zbornice konzulent Zagor, ki je poročal o zadnji vsedržavni konferenci zbornic v Zagrebu. V temperamentnem govoru je nastopil proti napakam v našem javnem življenju Stanko Florjančič. Tretji referent je bil nato g. Golob ml., nakar je zaključil vrsto referatov g. Stane Vidmar. Vsi referati so bili sprejeti z največjim odobravanjem. V debati so nato govorili še gg.: Železnikar, Franc, Uran, Kos, Sever, na kar so bile sprejete resolucije. Podrobnejše poročilo o vseh referatih ter o debati objavimo prihodnjic.

Poročilo predsednika Sossa

Na današnje zborovanje so nas privabile težke razmere, v katerih se nahaja naša trgovina. Vaša velika udeležba priča, da smo vsi ljubljanski trgovci enotni v prepričanju, da je skrajni čas, da se pogovorimo, kaj je treba napraviti, da pridemo iz tega obupnega položaja, iz katerega skoraj ne vidimo izhoda.

Težki gospodarski položaj v državi ni ostal brez vpliva tudi na finančno upravo. Fiskalni dohodki od dne do dne padajo in ravnoesje v državnem gospodarstvu je vedno bolj ogroženo.

Mi vsi se zavedamo svojih državljanških dolžnosti. Zavedamo se dolžnosti napram državi, kateri nismo nikdar in tudi danes ne odrekamo dajatev, na katere ima pravico po zakonu. Toda naša finančna uprava se pri izterjevanju davkov poslužuje sredstev.

V tem pogledu omenjam samo nekaj dejstev, ki dajejo našemu trgovskemu svetu povoda za upravičene pritožbe proti davčni praksi.

Poglejmo samo to, kar se za odmero pridobnine za leto 1934 pripravlja.

Zakon pravi, da mora davčna uprava sestavljati davčne predloge: po uradnih podatkih in po izjavah priči in izvedencev.

Uradni podatki niso v zadostni meri na razpolago, v kolikor pa so na razpolago, pa zadevajo le promet, ne pa tudi izmere dohodkov. Za izmero dohodkov pa se davčna uprava ne poslužuje več niti svojih, kajti kar sama je določila, koliko odstotkov dobička napravi vsaka posamezna trgovska panoga od prometa. Te odstotke pa določuje finančna uprava po svoji želji, koliko naj ti dohodki znašajo in tako pričakuje finančna uprava

za letos za 60% povišani donos pridobnine; to pa brez ozira na to, koliko ti dohodki dejansko znašajo.

Ključ, ki ga finančna uprava porablja, ne odgovarja dejanskim razmeram in jaz moram ob današnji priliki izjaviti, da gospodarske organizacije pri sestavljanju tega ključa niso sodelovale, da bi bile za to edine poklicane in upravičene.

Ravnotako se v zadnjem času zahteva od trgovcev, da morajo navajati, koliko znaša vrednost njihovih zalog. Neki inspekcijski organ je prišel namreč na to, da bi se iz vrednosti zaloge moglo sklepati na višino prometa.

Morebiti je bilo res, da se je v normalnih časih moglo z nekako verjetnostjo reči, kolikokrat se blago more v enem letu prevreči. Toda ti časi so že davno za nami in danes je čisto nemogoče iz zaloge sklepati na promet. In vendar se hoče diktirati, da je na podlagi zaloge moral biti 4- do 10kratni promet!

Mi hočemo danes davčno upravo samo vprašati, kateri izvedenec ji je mogel dati takšne podatke? O tem mora zaslišati najprej izvedence, predno nas obsodi.

Med nami krožijo govorice, kako se povišujejo davčni predlogi za leto 1934. Gotovo tudi mi ne bomo ušli tej usodi. Ampak prav je, da se že danes zavarujemo proti temu, da bi se predlogi sestavljali brez prave baze, morebiti samo po občutku onega, ki bi ga sestavljali.

Že danes je prav, da se zavarujemo proti temu, da bi se predlogi poviševali po naročilu oseb, ki ne poznajo dejanskih razmer. Danes je težko biti podjetnik, še težje pa trgovec in le trgovec more presoditi, koliko zasluži trgovec in nihče drug.

Zato hočemo že danes naprositi člane davčnega odbora, da v svojem poslovanju vestno prouče, na kaki bazi je davčna uprava sestavila predloge.

Že uvodoma sem rekel, da gre finančna uprava v cilju povišanja svojih dohodkov tudi preko zakona. Za dokaz navajam, da določa zakon, da mora vsak davčni obveznik plačati pridobnino vsaj od minimalne davčne osnove, v praksi se pa hoče to določilo izvajati tako, da bi moral oni, ki izvršuje podjetje na podlagi 2 ali treh obrtnih pravic, torej dvoje ali troje podjetij, plačati za vsako podjetje minimalno davčno osnovo. Finančna uprava za fiskalne namene očitno zamenjuje davčni subjekt z davčnimi objekti.

Minimalizirana je pridobninska osnova za osebe (subjekte) in ne za podjetja (objekte). To je tudi povsem naravno, vsak trgovec plača najemnino iz dohodkov vseh podjetij, ne pa iz dohodkov vsakega posameznega obrata.

Nezakonito je tudi stališče, da je davčna uprava pristojna, da sama določi davčno osnovo od najemnine za lokal, da si je določa jasno, da spada ta določitev v delokrog davčnega odbora.

Tudi glede najemnine, ki je podlaga za minimalno davčno osnovo, gre finančna uprava predaleč. Zakon določa, da tvori to podlago najemnina, ki je bila lansko leto uradno ugotovljena, finančna uprava pa hoče vzeti za podlago najemnino, ki se šele ugotavlja in bo seveda primerno povišana.

Znano je, da je bila zgradarina v Ljubljani že odmerjena, pa se je morala na zahtevo zvišati, kar ni v skladu s faktičnimi najemninskimi niti v skladu z zahtevo stanovanjskih najemnikov po znižanju. Mnoga stanovanja so se morala parificirati z najdražjimi stanovanji.

Glede taks so ravno tako pritožbe jako pogoste. Tudi pri taksah gre finančna uprava preko zakona. Za vzgled navajam takso, katero pobira finančna kontrola od službenih prejemkov privatnih nameščenec. O tej praksi se je v javnosti že ponovno ugotovilo, da zadene samo plačila proti pobotnici, ali ona na podpisnem ali nepodpisnem seznamu ali pri knjiženju na tekoči račun. Nikjer pa ni rečeno, da bi moral za svojega knjigovodjo ali prokurista plačati takso od njegove plače, če to plačilo zabeležim samo v blagajniški knjigi.

Glede knjiženja v poslovne knjige navaja zakon izrečno ta primer, če se knjiži na tekoči račun uslužbenca.

Vsako drugo knjiženje je torej izvzeto od takse. Ako bi bil hotel zakonodajalec podvreči taksi tudi ostala knjiženja, bi se bil izrazil, da je taksi podvrženo sploh vsako knjiženje v poslovne knjige, ter ne bi navajal kot taksi podvrženo izrečno samo knjiženje na tekoči račun.

Da sme finančna uprava takso zahtevati, mora torej nepodpisan seznam faktič-

no obstojati ter ne zadošča samo knjiženje v poslovne knjige.

Tudi s pobiranjem takse na račune v sedanji obliki ne moremo biti sporazumni. Ze obligatnost izdajanja je nerodna, še bolj nerodno pa je, da se zahteva izdajanje računa tudi za kupčije v gotovini.

Po mojem prepričanju take kupčije ne podlegajo taksi. Saj pravi zakon, da podlegajo taksi računi o terjatvah in dobavah. Če dam jaz blago, odjemalec pa denar, ne nastaja niti nabava niti terjatev.

Ker nas je uveljavljenje člena 7. zakona o neposrednih davkih postavilo pred gotovo dejstvo, zato pa danes pravočasno povzdignemo svoj glas za odpravo tega člena.

Po teh davčnih zadevah pa je potrebno, da se dotaknem še splošnega položaja našega gospodarstva.

Zavedamo se, da moramo dati državi, kar potrebuje, toda pri tem smemo zahtevati, da se v upravi štedi in to ne na račun uradniških plač, temveč, naj se zboljša sistem vse uprave, štedi naj se pri nepotrebnih izdatkih in na račun neumestnih ukrepov.

odveč bi bilo na tem razburljivem mestu razpravljati o hočemo pa samo eno, da se naš denar uporablja tako s treznim preudarkom, kakor ga mi sami težko zaslužimo.

Obremenitve, ki nam pretijo, bodo še bolj poostrele obstoječe gospodarsko stanje in skrčile vrste našega marljivega trgovstva, padala bodo najbolj trdna gospodarska podjetja. Posledice redukcij nameščencev, ki si jih mi ne želimo, naj nosijo odgovorni faktorji kot posledico nerazumevanja naših dobrohotnih nasvetov.

Poudariti moram, da resolucije centralne trgovskih zvez, sprejete na skopljanskem kongresu, niso našle pri odločujočih činiteljih niti najmanjšega razumevanja, da se tudi ni nič storilo za ublažitev sedanjih težkih časov.

Vsi naši predlogi so se prezrli, sama dala svoje predloge in ukrepe.

Danes razburja vse naše vrste ustanovitev družbe »Ta-ta«, ki ima svoj sedež v Beogradu in ima namen ustanovljati veleblagovnice po vsej državi, pod zaščito raznih židovskih velekapitalistov, ki jih je Hitler pregnal.

Zbornice so že protestirale proti tej nameri in treba je, da se tudi mi danes priključimo temu protestu in odločno odklanjamo invazijo tujega židovskega kapitala v našo državo.

Končam! Poudarjam, da se bomo borili za naše pravice in zahteve do pozitivnega uspeha, saj so v interesu naroda in države. Mi smo konstruktivni element, ki hočemo državi vse najboljše in smo pripravljeni se za dobro državo in naroda tudi žrtvovati.

Ne pustimo pa se omalovaževati in ne pustimo, da se nam uniči eksistenca!

Resolucija:

Ljubljansko trgovstvo zbrano na izrednem zborovanju dne 8. oktobra 1934 v veliki dvorani Trgovskega doma, razpravlja o težkem gospodarskem položaju

ugotavlja

nujno potrebo, da se naša notranja gospodarska politika preustroji v smeri objektivnega in pravičnega zastopanja in pospeševanja blagostanja vseh delovnih stanov na podlagi poštene in pravične porazdelitve dobrin in bremen.

Trgovstvo zahteva, da se težnje gospodarstva v naši gospodarski politiki bolj uvažujejo in ugotavlja, da za mnoge težnje ne najde na odločilnem mestu pravega razumevanja.

Potrebna je reforma gospodarske politike, ki naj se izvede tako, da bodo zastopani v narodnem predstavnstvu vsi de-

lovni stanovi po svojih stanovskih organizacijah; vpostavi naj se čimprej gospodarski svet, katerega člane odposljejo svobodno izvoljene uprave gospodarskih korporacij.

Najnujnejša zahteva trgovstva je dekoncentracija državne uprave v tem smislu, da se upravno delo prenese v najširšem smislu na banovine in razbremeniti v interesu gospodarstva državna centralna uprava.

Glede davčnih bremen ugotavlja zbrano trgovstvo, da je davčna obremenitev že presegla meje znosljivosti in plačilne sposobnosti.

Zato smatra trgovstvo, da se v skladu z reformo naše notranje gospodarske politike reformira tudi finančna politika, predvsem pa, da se ukine § 7. zakona o

izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, ki določa odmero pridobnine po najemni vrednosti.

Da se porazdelijo davki sorazmerno po gospodarski moči stanu ter ukinejo vsi privilegiji ustanov, ki uživajo razne davčne ugodnosti in da se izvede reforma zakona o neposrednih davkih v pogledu kontingentiranja pridobnine in določi davčni minimum po finančnih direkcijah.

Nadalje, da se davčne rubežni ustavijo in dovolijo odplačila davkov v obrokih, dokler se ne izboljšajo gospodarske razmere.

Odločno protestiramo proti postopanju finančne uprave glede zahteve odmere takse na službene prejemke za 5 let nazaj, ker je ta zahteva protizakonita. Stojimo na stališču, da tam, kjer ni nobene listine o potrdilu službenih prejemkov, tudi ne obstoji nobena taksa dolžnost.

Odločno ugovarjamo samovoljnemu ocenjevanju poslovnih lokalov po davčni upravi, ker spada tako ocenjevanje po zakonskih določilih le v delokrog davčnih odborov.

Stojimo na stališču, da se mora vsak davčni obvezanec z več podjetij obdavčiti po minimalni osnovi najemnine na stanovanje le enkrat in ne za vsako podjetje posebej.

Kupujte domače blago!

Nedeljsko propagandno zborovanje NO za izvedbo akcije »Svoji k svojim!« — Pomemben govor direktorja velesejma dr. Dularja — Težki napadi na Bafo

Kadar je zunanji trg zaprt našemu domačemu blagu, tedaj je mogoče oživiljenje trgovine le z večjo potrošnjo na domačem trgu. Imamo pa tudi vso možnost, da dvignemo potrošnjo na domačem trgu, če ne uvažamo nobenega nepotrebnega tujega blaga in če kupujemo predvsem samo domače blago. Popolnoma izvedena akcija, ki jo izražata gesli: »Svoji k svojim!« in »Kupuj domače blago!«, mora oživiti naše poslovno življenje in mora rešiti vse gospodarstvo iz sedanjega pogubonosnega mrtvila. Da pa ta akcija uspe, je najprej potrebno, da jo ves narod usvoji, da vsi postopajo v smislu njenih zahtev, da postane geslo Kupuj domače blago naš sicer nenapisani, a zato nič manj veljavni zakon. In v ta namen je priredila NO v nedeljo veliko propagandno zborovanje v veliki dvorani hotela »Union«.

Za nedeljsko zborovanje je vladalo veliko zanimanje in je bila velika dvorana »Uniona« zelo dobro obiskana. To je dokaz, da naša javnost v polni meri spoznava, da je akcija »Svoji k svojim!« prvi pogoj naše gospodarske osamosvojitve. Naravnost dokumentarno pa je to dokazal s svojim referatom velesejski direktor dr. Dular. To je bil referat, ki je dal osnovo vsemu zborovanju in ki je s svojimi težkimi ugotovitvami pokazal tudi podlago, na kateri mora sloneti vsa naša gospodarska politika. Kako pa je ta politika v križnem nasprotju s temi načeli, so dokazali drugi referati, zlasti temperamentni referat zastopnika čevljarjev g. Kristana, ki je poročal o potrebnem boju proti Bafi. Nad vse ogorčeni medklci zaradi raznih napak in nepravilnosti, ki se kar venomer ponavljajo v našem javnem življenju, so jasno pričali, da je res že dvajseta ura, da se tem napakam napravi že enkrat konec.

Akcija »Svoji k svojim!« je nujno potrebna — in o tem ni nikjer nobenega dvoma — da pa se ta akcija tudi v celoti posreči, je treba, da se izvede po natančno določenem načrtu, ki pa mora biti znan vsakemu našemu človeku. Zato je bilo precej razočaranja, ker se koncem zborovanja niso sprejele nikake resolucije. Je sicer res, da so večinoma resolucije le po-božne želje, ki ostajajo na papirju, toda resolucije nedeljskega shoda bi mogle biti pravi kašipot, kako naj se postopoma izvede akcija: »Svoji k svojim!«

Iz govora ravnatelja dr. Dularja

Idejna utemeljitev vse akcije »Svoji k svojim!« je bil s svojimi ugotovitvami govor ravnatelja dr. Dularja, ki je med drugim dejal:

Uvodoma je poudarjal dr. Dular, da je današnje zborovanje čisto nepolitično zborovanje, ki naj bo opozorilo vsemu narodu in zlasti odločujočim, da treba spremeniti sedanje naše gospodarstvo in da moramo vsi složno delati za njegov napredek. Obenem pa naj bo zborovanje tudi opomin kulturnim tvorcem, da se pridružijo akciji za dvig našega gospodarstva, ker kultura naroda zastaja, kjer vlada beda.

Priključujemo se stališču Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije, ki zahteva, da se nujno izdajo najstrožje odredbe davčnim oblastvom, da pri predpisu pridobnine računajo s plačilno zmoglostjo davčnih obvezancev, ker vodi sedanji način — in bi mogel izzvati nepremišljene postopke in dovesti do nezaželenih posledic.

Zahtevamo, da se industrijske prodajalne in podružnice obdavčijo po istem načelu kot druga podjetja v kraju obratova-lišča, a ne po bilanci svojih central.

Nadalje zahtevamo, da se za dobo ene-ga leta ustavi vsako izdajanje novih dovo-lil in pooblastil za otvarjanje trgovskih obratov.

Odločno smo proti dovoljenju otvarjanja velikih blagovnih hiš »Warenhäuser«, ker upropaščajo osebnost, te za splošno narodno gospodarstvo potrebne gospodarske enote.

Soglasno je bilo nadalje sklenjeno, da se resolucije pošljejo vsem sorodnim orga-nizacijam, ki naj se v 20 dneh izjavijo glede potrebnih korakov v zaščito trgov-skih interesov. Če ne bi v 20 dneh dospe-li odgovori, bo ljubljansko trgovstvo samo sklepalo o potrebnih korakih.

Naša domovina je dovolj bogata, da bi mogla nasiti vse svoje sinove in hčere in zato smo si sami krivi, če vlada po-manjkanje, ker ne znamo prav gospodariti. Ne pomagajo pa več razne socialne akcije, podpore in miloščine, temveč ljudem je treba dati možnost, da si svoj kruh za-služijo.

Ves svet ječi pod pezo težkih gospodar-skih razmer. Vse države se skušajo rešiti z zidom avtarkije. Vemo, da avtarkija ni zdrav pojav, toda pod silo razmer se mo-ramo tudi mi njej prilagoditi. Če hočejo vse države samo prodajati in nič kupovati, potem tudi mi ne moremo odpirati svojih mej in žepov za tuje blago. Kupujemo zato samo v državah, ki kupujejo od nas in samo, kar potrebujemo. To tudi zato, ker se z nakupom tujega izdelka podpira samo tuji tvorničar in tuji delavec. Vendar ne gre, da bi bila zaradi naših naročil v tu-jini zaposlena tvornica v tujini, naša do-mača tvornica in obrtniška delavnica pa stala, ker je brez naročil.

Sedanja doba ni navadna konjunktura kriza, temveč del svetovnega preobrata v gospodarstvu, tehnične in duhovne revolu-cije in njenih posledic, ki zahtevajo, da se tudi mi prilagodimo izpremenjenim raz-meram.

Najbolj je zadela svetovna gospodarska kriza našega kmeta, da je postalo kmetско gospodarstvo popolnoma pasivno. Cene kmetijskih pridelkov padajo neprestano in indeksi cen kmetijskih pridelkov je padel od 130 v letu 1928 na 48 v l. 1933. Cene živini so padle v treh letih za 55%, torej več ko za polovico in nobenega upanja ni na zboljšanje.

Naš izvoz je na tem, da preneha. Danes lahko izvažamo samo še, če damo svoje blago za slepo ceno ali pa če je v kakšni državi bila žetev izredno slaba. Samo ne-kaj števil. L. 1928 smo izvozili skoraj 30.000 vagonov pšenice, l. 1933 samo še 1200. Leta 1928 smo dobili za pšenico 846 milijonov Din, lani pa le 18 milijonov. Goveje živine smo izvozili v l. 1928 za 355 milijonov dinarjev, l. 1933 samo še za 52 milijonov. V osmih letih smo torej padli glede izvoza goveje živine na eno sedmino njene nekdaj vrednosti, pri pšenici pa celo na eno petdesetino. Za izvožena jajca smo dobili l. 1928 600 mili-jonov Din, l. 1932 samo še 420 milijonov. Skupno smo izvozili kmetijskih pridelkov v l. 1926 za skoraj tri milijarde, l. 1933 le še za 870 milijonov Din.

V enaki meri je nazadoval tudi naš lesni izvoz.

Pri tem ogromnem nazadovanju zunanje trgovine ni čuda, če je padla industrijska in obrtna proizvodnja v Sloveniji v zad-njih 3 letih za polovico. A polovica slo-venskega prebivalstva živi od industrije in obrta. S tem je dovolj povedano, kako težko je udarjena Slovenija vsled naza-dovanja industrijske in obrtne proizvodnje.

Po podatkih SUZOR-a se je tekom krize zmanjšalo število zaposlenega delavstva za

110.000. Zaradi tega se je zaslužek delav-stva znižal za 700 do 800 milijonov Din. Ena šestina ali približno 130 milijonov Din pade od tega izpadka na zaslužku na Slovenijo. Pri tem pa je treba upoštevati še to, da so se znižale tudi plače delav-stva, ki je bilo še naprej zaposleno. Iz-padek na zaslužku zaradi nižjih mezd zna-ša približno 90 milijonov Din.

Jugoslavija je bila nekdanj velik izvoz-nik delavskih sil. Tudi ta izvoz se je ne-hal. V l. 1923 do 1932 se je izselilo v čez-morske dežele 150.000 delavcev, vrnilo pa se je v domovino 57.000 delavcev, da je 92.000 ljudi našlo novo eksistenco v tu-jini. V druge evropske industrijske dr-žave pa se je v tem času izselilo za 60.000 naših ljudi več, kakor pa se je iz njih vrnilo v domovino. Od l. 1932 dalje pa je nastal preobrat in vsako leto se več ljudi vrne iz tujine, kakor pa se jih izseli.

Brezposelnost zato narašča, kar jasno dokazujejo statistike borz za delo. L. 1930 je iskalo pri borzah dela nameščenja in podpor 151.000 delavcev in nameščenecv, l. 1931 že 168.000, l. 1932 272 in l. 1933 310 tisoč delavcev in nameščenecv.

Število zaposlenih rudarjev v Sloveniji je padlo od 16.700 v l. 1925 na 9.746 ru-darjev lani. Zaslužek rudarjev v Sloveniji pa je padel v istem času od 187 na 68 mi-lijonov Din.

Ali ni za vsakega poštenega in treznega človeka jasno, da je treba dati narodu na vsak način možnost, da zasluži svoj kruh in da ga treba plačati tako, da se njegova kupna moč zviša.

Nato je ravnatelj dr. Dular ostro na-stopil proti »Politiki« in njenim tenden-čnim napadom proti slovenski industriji, o čemer je pisal tudi že »Trgovski list«.

Nazadovanje našega gospodarstva je se-veda tudi oslabilo davčno moč naroda. Brezposelnost ne plačujejo davkov, slabo plačani pa plačujejo manj davkov. Zato se skušajo vsi izpadki na davkih prevaliti na druge sloje.

Številke dokazujejo, da raste število brezposelnih, ker nimata naša industrija in obrt dela. Mesto, da bi kupovali indu-strijske in obrtne izdelke doma in s tem zaposlili domačega delavca, pa jih kupuje-mo v tujini in s tem podpiramo tujo pro-dukktivnost. Kako mnogo kupujemo nepo-trebnega blaga v tujini, kažejo te številke.

Govejih posušenih kož uvažamo še ved-no za 38 milijonov, raznih tkanin za sko-raj 400, časopisnega papirja za 25⁴, riža za 50, pomaranč za 21, razne zelenjave za 5, železa za 134, igrač za 3, cvetja za 2⁵, kozmetičnih preparatov za 10, posušenih rib za 4, čipk za 1 milijon Din itd.

Z drugimi besedami se pravi to: 3 in pol leta moramo izvažati lani izvožene pse-nične količine, da plačamo uvoženi riž. Za eno tretjino je naš izvoz pšenice po vred-nosti manjši celo od uvoza pomaranč. Samo čipk uvažamo toliko, da bi za ta denar mogli vse leto zaposliti sto naših čipkaric.

Da moremo plačati iz tujine uvoženo cvetje, moramo izvoziti 1500 volov, za uvožena kozmetična sredstva pa celo 6000 volov.

Pri vsem tem silnem nazadovanju naše zunanje trgovine pa se delajo še specialne napake. Tako se je dovolil v zadnjem času carine prost uvoz 300 vagonov pločevine, čeprav bi mogli to pločevino sami izdelo-vati doma. In podobnih primerov bi mogli navesti še celo vrsto.

Treba je povečati domačo industrijo in njej dati večjo zaposlitev. Seveda pa to ne velja za industrijo, kakor je Bafo in Tivar, ki imata že skoraj v vsaki vasi svojo lastno prodajalno in popravilnico. — Po-treben nam je gospodarski načrt, da se odpravi vse sedanje zlo.

Vse navedene številke in podatki do-volj jasno dokazujejo, kako zelo je po-trebna akcija »Svoji k svojim!« in »Kupuj domače blago!« Naša sveta nacionalna dolžnost je, da se vsi brez izjeme ravnamo po tem geslu. Seveda pa moramo zahtevati, da tudi država, kot največji konzument, krije vse svoje potrebe in v prvi vrsti doma. A tudi v trgovini s tu-jino mora zavladati načelo, da kupujemo samo to, česar doma nimamo in samo za toliko dinarjev, za kolikor kupijo tuje dr-žave od nas.

Za dr. Dularjem je govorilo še več go-vornikov, od katerih je doživel največji uspeh zastopnik čevljarjev g. Kristan. Njegova izjava proti Bafi so napravila tako močan vtis, da bodo gotovo tudi na odločujočih mestih našla dober odmev in s tem pripomogla, da pridejo deseti-voči naših čevljarjev zopet do kruha.

Politične vesti

Nj. Vel. kralj in kraljica prispeta v Marseille danes, v torek, kjer se že par dni z veliko vneto pripravljajo na spre-jem. Francosko središče bojnega bro-dovje je že odplulo naproti kraljevi dvo-jici, ki potuje na naši najboljši bojni ladji »Dubrovnik«. Vse francosko časopisje pozdravlja obisk kraljevske dvojice in pod-črtuje njegov veliki pomen. Pariški obisk naše kraljeve dvojice bo pravi triumf francosko-jugoslovanskega prijateljstva.

Mussolini je imel v soboto pred milan-sko katedralo svoj, že dolgo prej napove-dani politični govor. Posebno zanimanje je vladalo za njegova zunanje politična izva-janja.

Glede Jugoslavije je dejal Mussolini, da je zboljšanje odnosov z Jugoslavijo mo-goče, toda le pod pogojem, če se v jugo-slovanskih listih ne bo več žalila in napadala italijanska vojska. Vsak takšen napad zadene najobčutljivejše dele itali-janskega naodnega ponosa. Vendar pa je možnost za sporazum tu, ki ga pa je treba natančno precizirati.

Razmerje med Italijo in Francijo se je v zadnjem času po Mussolinijevih besedah zboljšalo. Če bo dosežen sporazum, bo zelo plodonosen in koristen za vso Evropo. To tem bolj, ker je razorožitvena konferenca propadla. Koncem svojega govora je Mus-solini zopet povzdigoval militarizacijo ita-lijanskega naroda.

Francoski listi zelo obširno komentirajo Mussolinijev govor, zlasti glede njegovih izjav o odnosih z Jugoslavijo. Vsi listi naglašajo, da je jugoslovanski tisk le reagiral na napade italijanskega tiska in radijske postaje v Bariju. Listi opozarjajo tudi na velike pravice, ki jih uživajo Itali-jani v Dalmaciji.

Barthoujevo potovanje v Rim je zopet odloženo, in sicer na začetek novembra. Potovanje je odloženo, ker smatrajo v Parizu za potrebno, da mora biti večji raz-mak med obiskom kralja Aleksandra v Parizu in fašističnimi proslavami v Italiji. Splošno pa se prešoja položaj optimistično tudi glede bodočih odnosov med Jugo-slavijo in Italijo.

Italijanski kralj odpotuje na svoji jahti »Savoy« v Somalijo in Eritrejo, kjer osta-ne dva tedna. Z njegovim obiskom naj bi se navezali ožji stiki med Italijo in nje-nimi kolonijami ob Rdečem morju.

V berlinskih odločilnih krogih deman-tirajo vest nekatere listov, kakor da bi Nemčija ponudila Italiji desetletno jam-stvo za neodvisnost Avstrije.

Nemški vojaški krogi zahtevajo takojš-njo odpoved versajske pogodbe, ker ne morejo več prikrivati, da je Nemčija po-godbo že davno kršila s svojim oboroževa-njem. Mesto dovoljenih 100.000 mož šteje danes nemška vojska najmanj 300.000 mož.

Rdeča revolucija v Španiji je bila po težkih bojih zatrta. Vlada je v skoraj vseh mestih obvladala položaj in začele so se aretacije socialističnih voditeljev po vsej Španiji. Mnogim socialistom se je posre-čilo, da so se z begom v tujino rešili pred aretacijami. V bojih je padlo nad 300 smr-tnih žrtev. Število ranjenecv pa je mnogo višje.

Zatrta pa je tudi revolucija v Barceloni. Predsednik katalonskega ministrskega sveta Companys je po radiu proglasil ne-odvisnost Katalonije ter pozval vse prebi-valstvo, da z orožjem brani novo republiko. Obenem je pozval vojake, da prise-žejo novi republiki. Poveljujoči general pa je to odbil ter zaukazal topništvo, da začne streljati na vladno palačo. Po več-urnem boju so vladne čete zmagale, nakar se je vsa revolucionarna vlada vdala. Ka-talonska republika je s tem likvidirana.

Zaradi imenovanja člana novega av-strijskega državnega sveta je prišlo do močnih nasprotstev med avstrijsko vlado in hajmverovci, ki ostro nasprotujejo temu, da bi bili v državni svet imenovani bivši parlamentarci Kunschak, Vaugoin in drugi.

Angleška vlada je dovolila nabiranje po-licistov za Posaarje.

Moskovska komunistična internacionala je po nemških vesteh zopet predlagala am-sterdamski drugi internacionali združitev obeh internacional. Zaradi nove zunanje politične orientacije sovjetske Rusije name-ravajo baje sovjeti likvidirati komunistič-ne pokrete v Franciji in v državah Male antante.

Denarstvo

Bednostni sklad od zaslužka hišne služinčadi

Davčna uprava za mesto Ljubljana je začela te dni razpošiljati delodajalcem hišne služinčadi pozive, da plačajo za služinčad v banovinski bednostni sklad izredno davščino v smislu banovinskega pravilnika ki ga je potrdilo finančno ministrstvo dne 27. marca.

Po našem prepričanju in prepričanju mnogih finančnih strokovnjakov, s katerimi smo govorili v tej zadevi, je zahteva davčne uprave neupravičena. Po omenjenem pravilniku za bednostni sklad plačujejo v ta sklad le nameščenci in delavci, ki so zavezani socialnemu zavarovanju, če od svojih prejemkov plačujejo uslužbenški davek v višini najmanj 50 par na dan ali 2 Din na teden ali pa 11 Din na mesec. Pa tudi delodajalci plačujejo v pravilniku določeni 1 odstotek le za nameščence, ki plačujejo najmanj 11 Din na mesec uslužbenškega davka, kakor pravi citirani pravilnik izrečno. Služkinje pa plačujejo po zadnji davčni noveli le 50 Din letno uslužbenškega davka, kar znaša na mesec le nekaj nad 4 Din. Zato tudi ne plačujejo v bednostni sklad.

Ni torej prav nobenega dvoma, da delodajalci niso obvezani na plačevanje 1 odstotka za hišno služinčad, kakor zahteva davčna uprava. Pravilnik o bednostnem skladu je v tem pogledu popolnoma jasen in kar ne razumemo, kako je moglo priti do uvodoma omenjenih pozivov.

Važna odločba za denarne zavode

Skoraj vsa pravila regulativnih hranilnic in kreditnih zadrug določajo, da ne more dobiti član vodstva posojila od svojega zavoda, niti ne more jamčiti za posojila drugim. Nekateri zavodi so tolmačili to določbo tako, da ne more dobiti posojila član vodstva, dokler traja njegova funkcija, da pa more biti izvoljen v vodstvo tudi dolжник zavoda. Sedaj sta v neki konkretni zadevi tako banska uprava ko trgovinsko ministrstvo odločila, da član ravnateljstva v nobenem primeru ne sme biti dolжник ali garant zavoda. Dolžniki torej sploh ne morejo postati člani vodstva denarnega zavoda.

*

Angleški intervencijski fond je prvič po l. 1933. začel kupovati ameriške dolarje. Iz tega sklepajo, da je dobila Anglija zagotovilo, da ne bo ameriški dolar še nadalje razvrednoten.

Kanada razpisuje notranje posojilo v višini 250 milijonov dolarjev. Obrestna mera je določena na 2 do 3-5%, posojilo pa bi se amortiziralo v 2 do 15 letih.

Tevfik Rudžij bej je izjavil, da spada Turčija v vrsto onih maloštevilnih držav, ki odgovarjajo vsem svojim obveznostim v tujini. Zato tudi upa, da bodo upniške države pristale na konverzijo turških dolgov.

Nove možnosti za albansko-jugoslovansko trgovino

Albanski minister za narodno gospodarstvo Berati je sprejel dopisnika beograjske »Štampe« in mu dal daljšo izjavo o albansko-jugoslovanskih trgovinskih odnosih. Dejal je, da se doslej niso mogli razviti pravi trgovinski odnosi, ker je Albanija mnogo več uvažala, ko pa izvažala. Trgovinska pogodba, ki je preje obstajala, je bila zato le bolj na papirju. Sedaj pa je jugoslovanska vlada omogočila večji albanski uvoz in zato bo mogla Albanija tudi več kupiti. Albanija bi mogla izvažati riž, sojo, bombaž, volno in nekatere druge produkte, uvažala pa bi cement in zlasti gradbeni material. Novi dogovori o obmejnem prometu so pravi blagoslov za vsa obmejna mesta in kraje na albanski, ko tudi na jugoslovanski strani. Tako je Debar čisto navezan na svoje albansko zaledje, kakor je na drugi strani Skadar navezan na jugoslovansko. Minister Berati je zato prepričan, da se bodo trgovinski odnosi med Jugoslavijo in Albanijo zelo dvignili.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca izpremenljiva; promet Din 5 milijonov 273.321—

Minuli borzni teden je zaključil v primeri s predzadnjim tednom (Din 5 milij. 973.413'45) z nekoliko manjšim deviznim prometom, dočim so znatnejše razlike v zaključkih poedinih deviz, kot nam pred očuje spodnja tabela:

Devize	Minuli teden	Tekoči teden	(vse v tisočih dinarjev)
Amsterdam	157	93	
Berlin	12	2	
Budimpešta	149	—	priv. kliring
Din deviza	240	686	avstr. priv. kliring
Curih	1.625	624	
London	1.130	1.731	inkl. priv. kliring
Newyork	454	83	
Madrid	275	86	priv. kliring
Pariz	511	68	
Solun	30	154	boni
Trst	99	57	
Dunaj	1.287	1.709	priv. kliring
Stockholm	3	—	

Porast prometa očituje predvsem deviza London (za 601 tisoč dinarjev), Dunaj (za 422 tisoč) in dinarska deviza, katere je bilo potom avstrijskega privatnega kliringa zaključeno za 426 tisoč dinarjev več nego v prejšnjem borznem tednu. Nasprotno pa je znatno popustil devizni promet v Curihu, in sicer za več ko en milijon dinarjev, dokaj manje pa v Amsterdamu, Newyorku, Madridu in Parizu.

Narodna banka je tokrat posredovala v Amsterdamu za Din 25.000—, v Parizu in Curihu pa po Din 50.000—.

Dnevni devizni promet se je gibal takole:

1. oktobra 1934	Din 1.784.053'41	London—Curih
2. oktobra 1934	Din 1.086.518'26	Din—London
3. oktobra 1934	Din 842.362'61	Dunaj—London
4. oktobra 1934	Din 1.236.764'64	Dunaj—London
5. oktobra 1934	Din 343.622'47	Dunaj

Na četrtkovem borznem sestanku (dne 4. t. m.) je Narodna banka ponudila večji znesek avstrijskih šilingov (\$ 60.000—) v nakup po znatno nižjem tečaju kakor je beležil 3. t. m. na naših borzi, vsled česar je tudi tečaj avstrijskih šilingov popustil za celih 30 poenov v notici privatnega kliringa.

V zadnjem tednu je bilo perfektuiranih več zaključkov v privatnem kliringu Londona, Dunaja in Soluna, katerih notice so bile od ponedeljka (1. t. m.) dalje naslednje:

Funti	Šilingi	Boni
1. 225'20—226'80	8'40—8'50	29'65—30'35
2. 225'20—226'80	8'35—8'45	—
3. —	8'35—8'45	—
4. 224'20—225'80	8'05—8'15	29'15—29'85
5. —	8'10—8'20	—

Devizna tečajnica prejšnjega tedna očituje le neznatne oscilacije deviznih tečajev in znaša tekom zadnjega tedna dosežena tečajna razlika po spodnji razpredelnici: (padec v poenih) pri Amsterdamu 0'84, Bruselj 1'11, London 1'— in Trst 0'11; (porast v poenih): Newyork 5'55, Praga 0'11, dočim je Curih notiral brez izprememb in sta devizi Berlin ter Pariz na petkovem borznem sestanku (5. t. m.) beležili ob ponedeljkovih borznih tečajih.

Devize	Dne 1. oktobra najnižji Din	Dne 1. oktobra najvišji Din	Dne 5. oktobra najnižji Din	Dne 5. oktobra najvišji Din
Amsterdam	2302'63	2313'99	2301'79	2313'15
Berlin	1363'47	1374'27	1363'47	1374'27
Bruselj	794'68	798'62	793'57	797'51
Curih	1108'35	1113'85	1108'35	1113'85
London	166'86	168'46	165'86	167'46
Newyork	3341'61	3369'87	3347'16	3375'42
Pariz	223'93	225'05	223'93	225'05
Praga	141'56	142'42	141'67	142'53
Trst	290'79	293'19	290'68	293'08

Efektno tržišče

Tendenca neizpremenjeno stalna

Tudi v preteklem borznem tednu ni bilo prometa. Notice bančnih ter industrijskih papirjev so povsem izostale, medtem ko so bili v državnih efektihi dosežene koncem tedna te notice:

Dne 5. oktobra: 7% inv. pos. 71—72; 8% Blair pon. 68; 7% Blair pon. 57'50; Seligm. obv. pon. 67'50; Agrarne obv. 41 do 42; Begl. obv. 59—60; Vojna škoda 353 do 355.

Žitno tržišče

Tendenca še nadalje čvrsta

Zaključkov ni bilo. Cene kornu so v prejšnjem tednu popustile za 2'5 par pri kilogramu, dočim je ostala neizpremenjena cena pšenice in mlevskih izdelkov.

Žito:

(Cene za 100 kg franko vagon slov. postaja.)	Din	Din
Koruzna:		
suha, stara, za mletev splošno, za promptno in okt., nav. vozna slov. postaja, plačilo 30 dni	147'50	150'—
umetno sušena, letine 1934, s kvaliteto garancijo do namembne postaje, franko vagon slovenska postaja, plačilo 30 dni	120'—	122'50

Pšenica:		
bačka, 79/80, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozna, slov. postaja, plačilo 30 dni	162'50	165'—
bačka, 80 kg, 1% primesi, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozna, slov. postaja, plačilo 30 dni	165'—	167'50

Mlevski izdelki:

Moka:		
bačka, nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni,	260'—	265'—
banatska, nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni	265'—	270'—

Lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjeno mlačna

Vsled splošne desorientacije in negotovosti na lesnem trgu, se polaga žalibog veliko premalo važnosti na pogodbe, ki se sklepajo. Kajti dobra pogodba je prvi pogoj realne kupčije. V zadnjem času pa se opaža, da prodajajo manjši producenti svoje blago kar tja v en dan, ne da bi se zavedali kako in kaj prodajajo. Protesti tako glede kakovosti, kakor glede dobavnega roka, plačilnih pogojev itd. se v največ primerov ne drže. To postopanje nam kvari naš renome v inozemstvu, na drugi strani pa prav gotovo trpi tudi naš prodajalec sam. Ni glavno, da se sploh sklene kupčija, glavno je, da se sklene takšna kupčija, ki se tudi brezhibno izvrši tako, kakor je bila sklenjena. Izgovori glede slabega vremena ali spornosti kakovosti ponavadi ne drže in povzročajo v lesni trgovini pri naših odjemalcih še večje nezaupanje.

V splošnem se lesni trg ni izpremenil. Išče se tesan les, tramiči 5/6, ter deske III. kvalitete. V trdem lesu se proda suh oreh, jesen ter javor v I. II. Glede goriva se opaža, da letošnja produkcija po vsej priliki ne bo krila potrebe, posebno v primeru ostre zime. Cene pa se kljub pomanjkanju blaga niso dvignile. V oglju ni nobenih izprememb.

Les:

Smreka, jelka:		
Hlodi I. II., monte	100'—	120'—
Brzojavni drogovi	150'—	170'—
Bordonali merkantilni	130'—	160'—
Trami merkantilni	150'—	160'—
Škorete, konične, od 16 cm naprej	270'—	300'—
Škorete paralelne, od 16 cm naprej	310'—	350'—
Škorete, podmerne, do 15 cm	200'—	210'—
Deske-plohi, kou., od 16 cm naprej	250'—	280'—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	290'—	310'—
Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	290'—	320'—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, monte	370'—	400'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	350'—	400'—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I. II.	600'—	700'—
Hrast:		
Hlodi I. II.	200'—	250'—
Bordonali	800'—	900'—
Deske-plohi, neobrobjeni boules	820'—	850'—
Deske-plohi, neobrobjeni merkantilni	700'—	730'—
Deske-plohi, ostrorobi (podnice)	800'—	820'—
Frizi	500'—	550'—
Parketi:		
hrastovi, za m²	45'—	60'—
bukovi, za m²	30'—	40'—

Železniški pragozi:

2-60 m, 14x24		
hrastovi, za 1 komad	30'—	34'—
bukovi, za 1 komad	20'—	22'—
Drva:		
bukova, za 100 kg	10'—	12'—
hrastova, za 100 kg	9'—	11'—
mehka, kolobarji, franko nakladalna slov. postaja za komad	2'80	3'—
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	38'—	42'—
»canella« za 100 kg	45'—	50'—

Povpraševanja:

1. Bukove cepanice, izdelane pred 6—7 meseci, lepo zdravo blago.
2. Ca. 20 m³ parjenih, neobrobjenih orehovitih plohov, I., II., od 40—100 mm debeline, ca. 15 odstotkov 27 mm, dolžine od 2 m naprej, do 15 odstotkov od 1'50 m do 1'90 m.
3. Večje količine neobrobjenih lipovih plohov, 40—100, od 2 m naprej; 70 odstotkov prima, 30 odstotkov sekunda.
4. Javorjevih plohov, neobrobjenih, 40—100, od 2 m dalje; 70 odstotkov I., 30 odstotkov II. kvalitete.
5. Orehovih neobrobjenih plohov, 40—100 mm od 2 m naprej; 70 odstotkov prve, 30 odstotkov druge kakovosti.
6. 1 vagon bukovih metlišč, 27x27, od 1 m naprej.
19. Jelove deske in podmere III.
20. Bukovina I., II. in III., 58 mm, neparjena, suha, obrobjena, kursoni. — Ista v normalnih dolžinah, 48, 58, 68, 78, 98 mm.
21. Slavonska parjena paralelna žemana bukovina, 27 do 100 mm, 2 m naprej s 15 odstotkov kursonov, 16 cm naprej, I. kvalitete. — Od te se rabi par vagonov.
22. Isto kot št. 21, ampak 70 odstotkov I. in 30 odstotkov II.
23. 1 do 2 vagona paral. obrobjene neparjene bukovine, slovenske provenijence, 38 mm, nekaj do 100 mm, 2 m naprej, 16 cm naprej, I. in II.
24. Neparjene bukovne deske, I., II., III. tom-bante.
25. Večje količine obrobjene parjene bukovine.
26. Rdeči mecesen (Rotlärche), paralelna obrobjena, in sicer: 5 m³ 42/190/2800, 5 m³ 42/190/2100, 2 m³ 42/190/2400 in 20 m³ 48/2800, šir. 170/260.
27. Jel. deske I., paral. obr. 60/360/3100, rabi se 10 ton.
28. I. neobr. hrast. deske 27 mm, 150 cm naprej, 30 cm naprej.
29. Neobr. jesenove deske 80 in 100 mm, 150 cm naprej, 30 cm naprej.
30. Neobrobjene gabrove deske, iste dimenzije kot št. 29.
31. I. bukovne obr. parj. deske 27 mm, 16 do 25 cm, 150—300 cm (50 odstotkov 150 cm).
32. Trami U. T., 4, 5, 6 m, 11/11, 11/13, 13/16, skupno 28 m³.
33. III. paral. in konične smrekove-jelove deske.
34. Jel. deske, paral., 4 m, 17/19 cm naprej, 12, 18, 24, 38 mm, I.—IV., rabi se ca. 50 m³.
35. Trami U. T. jelovi, reducir. mere, merkantilni:
- 120 m³ 12/15 cm, 4—8 m (največ 6, 7 m), 80 m³ 10/12 cm, 4—8 m.
36. 1 vagon hrastovine I., Slavonija ali Slovenija.
37. 1 vagon sestojč iz: ca. 5 m³ javorja, I., II., 60, 70, 100 mm, 25 cm naprej, 2 m naprej; 5 m³ bresta, mere kot zgoraj.
38. 1 vagon jel. madriers 75 mm, 30 cm, 3—8 m, monte, ostrorobi.
39. 2 vagona hrastovitih boules, pred najmanj 1 letom žagani, dobrih širin in debelin.
40. Bukova, hrastova drva I., II., 1 m dolga, suha. Okroglice 3—8 cm, največ 10 cm. Žagini odpadki, vezani v snope, 50 cm, 1 m, suhi. Drva 20/25 cm, I., II., rezana, sekana. Oglje, lepo, suho.
41. 1 vagon paral. podmere 1 in pol in 2 m za embalažo.
42. 100 m³ hrast. doules 41, 54, 60, 80 mm; 100 m³ neparj., nežam. bukovni plohi 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 mm.

Odklonjeni nemški predlog angleški tekstilni industriji

Nova angleško-nemška klirinška pogodba velja le za dolgove, ki so nastali po 20. avgustu t. l. Ker so pa Nemci dolgovali v Lancashiru bombažnim tyrdkam še 267 tisoč šterlingov, žele to vsoto odplačati že z olajšavami v dvanajstih mesečnih obrokih in še to zgolj z obrestmi od datuma pogodbe dalje ter s pogojem, da angleški tekstilci obnove prekinjeni uvoz v Nemčijo na novi kreditni bazi; ob šestmesečnem namesto tridesetdnevem roku. Prizadete lancashirske tyrdke se odločno upirajo takšni ureditvi dolgov. V drugi polovici septembra je bila pri trgovinski zbornici posebna deputacija, ki je razložila vse težkoče trgovanja z Nemčijo in izjavila, da smatra sprejem svojih želja kot glavni pogoj za obnovo trgovanja z Nemčijo. Zato so bili nemški predlogi glede teh dolgov v celoti zavrženi.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijato za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Zunanja trgovina

Veliki francosko-jugoslovanski kompenzacijski posli

Iz Beograda se poroča, da so oddale jugoslovanske državne železnice večino svojih dobav za leto 1935. francoskim tvrdkam. Dosedaj so večino teh dobav dobivali Čehoslovaki in Nemci. Sedanja naročila francoskim tvrdkam pa so kompenzacija za velike francoske nakupe jugoslovanskega tobaka, o katerih smo pred kratkim poročali. Ves transport teh dobav v Franciji se izvrši z jugoslovanskimi parniki.

Opozorilo sadnim izvoznikom v Nemčijo

Uredništvo nemškega strokovnega lista »Der Fruchthandel«, Düsseldorf, das Fachorgan der Früchte und Gemüsebranche für Deutschland, Europa und Uebersee, opozarja tukajšnje izvoznike sadja in zelenjave sploh, da potom inseratov v tem listu lahko placirajo svoje proizvode v Nemčiji.

Bolgarska monopolizira tudi bombažno trgovino

Bolgarska vlada je te dni izdala dekret, s katerim se določa cena za bombaž od 30 do 34 levov. Obenem se z dekretom pooblašča Kmetijska banka, da odkupi in proizvajalcev ves bombaž. Cena, po kateri bo potem banka prodajala bombaž predilnicam, je določena na bazi njujorške notacije za »middling« kakovost bombaža. Tej ceni pa se doda še 13 levov za kg. Na noben način pa ne sme biti cena nižja od one, ki jo je plačala banka. S tem dekretom je Bolgarska poleg pšenične, trgovine s semeni sončnic in s konopljo monopolizirala še trgovino z bombažem.

Grški notranji minister je zahteval od vlade, da odpravi uvozno carino na krompir, zelje, meso, sir, ogle in druge neobhodno potrebne predmete, ker so cene za te domače proizvode mnogo previsoke in je zato druginja preobčutna.

Izvoz alkoholnih pijač v U. S. A. je nemogoč, ker je tamošnji trg z alkoholnimi pijačami naravnost prenatrpan, kakor je izjavil zastopnik naše alkoholne industrije.

Nemška trgateg bo dala letos trikrat toliko vina, kakor pa je znašal povprečni donos v zadnjih štirih letih.

Kontrolo uporabe sirovin je vpeljala avstrijska Narodna banka, ki zahteva odslej pri prošnjah o dodelitvi deviz za uvožene sirovine izjavo, iz katere se vidi, če se je uvožena sirovina uporabila doma ali pa se je predelana v polfabrikat ali izdelek izvozlila v tujino.

Češkoslovaški premog je izpodrinil poljskega z avstrijskega trga. Od leta 1931. je padel poljski izvoz premoga v Avstrijo od 44,2 na 32,9 odstotkov vsega avstrijskega uvoza premoga; v istem času pa se je dvignil češkoslovaški uvoz od 33,9 na 46,1 odstotkov.

Pogajanja za ustanovitev cementnega kartela v Češkoslovaški ugodno napredujejo.

Avstrijske bombažne predilnice so znižale cene za sukanec od 3 do 6 zlatih grošev za kg.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snai obleke. klobuke itd. Skrohl

in svetilnika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Sebeburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

KLIFEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah
Izvešuje
najsolidnejše
KLIFARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

8. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona

za vsakogar je izšel. Vsebuje konec gesla »Češplja« ter podaja statistiko o izvozu češpelj in se končuje z geslom »Davki«. To poslednje geslo pa je obdelano tako izčrpno in popolno, da daje to geslo vsemu zvezku svoj značaj. More se kratkoma reči, da je 8. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona davčni zvezek. Najprej podaja kratek popis o nastanku davkov, nato pojmi o davkih in nato preide k podrobni razlagi vseh davkov, ki so danes v veljavi. Po vrsti so navedena glavna določila vseh naših neposrednih davkov, tako zemljiškega davka, zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, uslužbenškega davka, davka na samce, splošnega prometnega davka, skupnega prometnega davka, vojnice in davka na luksuz, nakar se zvezek zaključuje s popisom eksekutivnega postopanja. Za vsak davek ni navedeno samo, kdo je obvezen plačevati ta davek in v kakšni višini, temveč so navedene tudi vse pravice davčnega zavezanca ter podani tudi praktični nasveti glede pritožb, zastaranja in načina odmere davka. Podane so tudi vse potrebne tabele, tako za zgradarino in uslužbenški davek, da v resnici vsak dobi dober vpogled v našo davčno službo. Na 22 straneh je povedano o neposrednih davkih v glavnem vse, kar mora davkoplačevalec vedeti, da more braniti svoje interese. Kdor se hoče na kratko in na hitro informirati o naših davkih, ta naj vzame v roke osmi zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona in takoj bo dosegel svoj namen.

Tudi 8. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona potrjuje, da bo naš slovenski gospodarski leksikon naravnost odlično služil vsemu našemu poslovnemu svetu. Ker je tudi njegova cena primerna, ne sme biti gospodarskega človeka, ki ne bi bil naročnik na ta Trgovski gospodarski leksikon.

Zaradi predragih železnic pada železniški tovorni promet

Zagrebski »Obzor« poroča, da v zadnjem času trgovci vedno bolj prevažajo blago s konji. Zlasti se to opaža v krajih ob Donavi, odkoder se potem blago transportira naprej vodnim putem. Vzrok tej spremembi v tovrnem prometu je samo v tem, ker so železnice predrage. Resničnost Obzoroze trditve se vidi tudi v Sloveniji, kjer se vse vedno bolj poslužuje tovrnega prometa s konji in avtobusi. Ali to padanje prometa res ne bo izužilo naših železnic, da bodo te znižale previsoke tarife.

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 12. oktobra ponudbe o dobavi 78 m³ borovih mostnic, 27.839 m³ hrastovega rezanega lesa ter o dobavi 2000 držajev za lopate, 2000 brezovih metel, 16 lamel in ploščatega železa, 64 kosov kotnega železa, 22 plošč železne pločevine in 14 kg zakovic; do 16. oktobra pa o dobavi 500 kg pisanih cunj in 300 kg mila.

Strojni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 15. oktobra ponudbe o dobavi 100 lopat za kurjače. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija državnega rudnika Ugljevik sprejema do 18. oktobra ponudbe o dobavi 1 strojnega jermena ter o dobavi raznega prometnega materiala.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 18. oktobra ponudbe o dobavi naprave za analizo jamskega zraka; do 25. oktobra pa o dobavi 57.000 kosov razne opeke, 500 m plinskih cevi, raznih delov za cevi, 200 m balat-jermen ter 45 raznih usnjatih jermen.

Pri Vojnotehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 13. oktobra o dobavi 60.000 kg livarskega koksa; dne 15. oktobra o dobavi 500 kg legur, 21.000 medenastih rondel, 22.000 bakrenih obročkov, 12.000 kg bakrenih cevi ter o dobavi raznega pisarniškega materiala; dne 16. oktobra o dobavi 400 m kablov ter raznih delov za kable; dne 17. oktobra o dobavi 200 kg briketov, 300 kg silicija, 300 kg mangana, 300 kg fosforja, 100 kg niklja in 100 kg kroma; dne 18. oktobra o dobavi krogličnih ležajev; dne 19. oktobra o dobavi 20.000 kg sirovega železa in 500 kg rude; dne 25. oktobra pa o dobavi rezervnih delov za magnete.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 19. oktobra ponudbe o dobavi 20 vodo-kaznih stekel; do 26. oktobra pa o dobavi telefonskega materiala, 400 kg bombaža za čiščenje strojev ter 100 kg cinka.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 13. oktobra bo pri Komandi Jadranske divizijske oblasti v Mostarju pismena javna pogodba za dobavo 3524 kg mila za pranje. (Oglas je na vpogled v pisarni zbornice za TOI v Ljubljani, pogoj pa pri isti komandi.)

Dne 22. oktobra bo pri 1. oddelku Vojnotehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo ca 20.000 kg železa, 520 kg žice in ca 200 kg pločevine.

Doma in po svetu

Dr. Edo Šlajmer, eden slovenskih najodličnejših zdravnikov, ki je bil po svojih znamenitih operacijah znan tudi daleč po svetu, je praznoval v krogu svoje rodbine svojo sedemdesetletnico. Dr. Šlajmerju, ki je bil vedno tudi vzoren poštenjak in vedno zanesljiv naroden človek ter obenem tudi človekoljub, kakor se jih najde le redko, tudi naše iskrene čestitke! Na mnoga leta!

Pravosodni minister je podpisal uredbo, s katero se organizirajo sreska in okrožna sodišča tudi v Črni gori in južni Srbiji. S tem je sodna organizacija Jugoslavije dokončana. Vsa pravosodna uprava Jugoslavije je razdeljena na kasacijsko sodišče, ki bo v Zagrebu ali Beogradu, na 8 apelacijskih sodišč, 67 okrožnih in 372 okrajnih sodišč.

Rogaško Slatino je obiskalo letos 6008 gostov, od katerih je bilo 4760 Jugoslovancev in 1248 tujcev. Lani je bilo le 5278 gostov. Narasle pa so tudi nočnine, in sicer od 74.063 lani na 80.153 letos.

Tvornica vagonov v Brodu je uvedla šesturni delavnik. Kakor piše »Obzor«, je sedaj v tvornici zaposlenih 120 delavcev.

V Stari Zagori na Bolgarskem so odkrili komunistično tajno organizacijo. Aretirali so 45 oseb.

Turčija je znižala železniško tarifo, da na ta način poveča tujski promet, da olajša izvoz in da omogoči znižanje cen. Prav isti razlogi govorijo tudi za znižanje naše železniške tarife. Ali pa se bo to znižanje tudi zgodilo?

Zadolžitev nemškega kmetijstva je narasla v letih 1924. do 1932. od 3 na 12 milijard mark. Istočasno je padel dohodek kmetijstva od 10,2 na 6,5 milijard mark.

Sovjeti so izdali nova navodila za volitve v razne sovjetske zastope. Volivno pravico imajo vsi državljani obeh spolov od 18. leta dalje, če nimajo zaposlenih tujih delovnih sil, niso zaposleni v trgovini ali ne pripadajo bivšim posedujočim razredom. Tudi tuji državljani, če so pripadniki delovnega razreda, imajo volilno pravico. Voli se javno in izvoljen je tisti, ki dobi relativno večino.

Novo vrsto topa je iznašel neki nemški inženir, ki živi sedaj kot emigrant v Franciji. Ta top bo mesto granat in šrapnelov izstrelil le svetlobni žarek v jakosti enega milijona sveč. V daljavi desetih kilometrov učinkuje ta svetloba tako močno, da izgubi vsak zavest, kogar zadene žarek. Ker žarek ne ubija, bo novi top uporabljen.

Tržna poročila

Tržne cene v Celju, dne 1. oktobra 1934

Govedina: 1 kg volovskega mesa od Din 6—10, kravjega 6—8, vampov 5, pljuč 5, jeter 7, ledvic 8, loja 5.
Teletina: 1 kg telečjega mesa od Din 10—12, jeter 12, pljuč 10.
Svinjina: 1 kg prašičjega mesa od Din 14—16, pljuč 10, jeter 12, glave 8, slanina 15—17, slanina na debelo 15, suhe slanina 18—20, masti 18, šunke 18—20, prekajenega mesa 14—18, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 12, jezika 18.
Klobase: 1 kg krakovskih Din 20, debrecinskih 18, hrenovk 20, safalad 18, posebnih 20, tlačenk 16, polsuhih kranjskih 26, suhih kranjskih 30—35, braunšviških 10, salami 50—60.
Perutnina: 1 kos, piščanec majhen Din 8—10, večji 10—16, kokoš 18—20, petelin

20, raca 18, gos 40, puran 35, domači zajec, manjši 5, večji 10.

Ribe: 1 kg postrvi Din 50.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka Din 2, kisle smetane 12, 1 kg surovega masla 24, čajnega masla 28, masla 22, bohinskega sira 24—28, trapistovskega sira 16—20, sirčka 6, eno jajce Din 1.

Pijača: 1 liter starega vina Din 14—16, novega 12—14, piva 10, žganja 20—30.

Kruh: 1 kg belega kruha Din 4, polbelelega 3,50, črnega 3, žemlja mala 0,50.

Sadje: 1 kg jabolka I. Din 4, II. 3, III. 2,50, luksuznih hrušk 5, hrušk I. 4, II. 3, III. 2, breskev 6, navadnega kostanja 1,50, orehov 9, luščenih orehov 36, suhih češpelj 9, suhih hrušk 7, 1 limona 1.

Speceirijsko blago: 1 kg kave Portoriko Din 80, Santos 56, Rio 48, pražene kave I. 98, II. 66, III. 56, čaja 76—100, kristal belega sladkorja 14,50, sladkorja v kockah 16,50, medu 18—20, kavne primesi 16, riža I. 11, II. 5,50, III. 4,50, 1 liter namiznega olja 12—16, olivnega olja 17—30, bučnega olja 12, vinskega kisa 4, navadnega kisa 3, petroleja 7, špirita denat. 11, 1 kg soli morske 2,75, soli jodove 3,50, celega popra 38, mletega popra 40, paprike 36, sladke paprike 40, testenin I. 10, II. 7, mila 12, karbida 7, sveč 16, kvasa 36, marmelade 7, 18, 28, sode za pranje 2.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 nova Din 2,50, stara 2,70, št. 0 nova 2,50, stara 2,70, št. 2 nova 2,30, stara 2,60, št. 4 nova 2,20, stara 2,50, št. 5 stara 2,40, št. 6 stara 2,30, ržene enotne moke 2,25, pšeničnega zdroba 3, koruznega zdroba 2, pšeničnih otrobov 1,50, koruzne moke 1,75, ajdove moke 4, kaše 3, ješprenja 2,75, ovsnega riža 7.

Žito: q pšenice Din 150, rži 140, ječmena 130, ovsra 130, prosa 150, koruze 130—140, ajde 150, fižola 275—450, graha 1200, leče 1200.

Kurivo: q premoga, črni trboveljski Din 35—37, iz Hude jame 35—39, rjavi 20 do 24, m³ trdih drv 75, 100 kg trdih drv 24, m³ mehkih drv 50, 100 kg mehkih drv 20.

Krma: q sladkega sena Din 35, polsladkega sena 30, kislega sena 25, slame 25, prešana stane več Din 5.

Zelenjava in gobe: 1 kos glavate solate Din 0,50—1, endivije 0,50—1, 1 kg poznega zelja 1, kislega zelja 4, ohrovt 2, karfiola 6, 3 komade kolerabe 1, 1 krožnik špinacije 1,50, 1 kg paradižnikov 2, kumar 3, paprike 3, kumarice za vkisovanje 5, čebule 2, česna 8, krompirja 1, kisle repe 3, 1 krožnik jurčkov 3.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 10. oktobra. 12:15: Operetne pesmi na ploščah. — 12:50: Poročila. — 13:00: Čas, Vesele pesmi (plošče). — 13:40: Predavanje Narodne Odbrane. — 18:00: Komorna glasba, radijski kvintet. — 18:30: Harmonika pri nas in drugod (plošče). — 19:00: Ob stoletnici združenja trgovcev v Ljubljani (R. Dostal). — 19:20: Plošče. — 19:30: Naše selo. — 19:50: Čas, jedilni list, program za četrtek. — 20:00: Prenos opere iz Ljubljane. V odmoru: Čas in poročila.

Četrtek, dne 11. oktobra. 12:15: Polka je ukazana (polke in valčki na ploščah). — 12:50: Poročila. — 13:00: Čas, Vesele pesmi na ploščah. — 13:40: Predavanje Narodne Odbrane. — 18:00: Literarna ura: Ideja demokracije v književnosti (prof. France Vodnik). — 18:20: Pogovor s poslušalci. — 18:50: Plošče po željah. — 19:30: Naša nacionalna glasba. — 19:50: Čas, jedilni list, program za petek. — 20:00: Prenos iz Beograda. — 22:00: Čas, poročila, lahka glasba (plošče).

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Torek, dne 9. oktobra: Hlapci. Premiera. Red B.

Sreda, dne 10. oktobra: Migo, dekle z Montparnasa. Red Sreda.

Četrtek, dne 11. oktobra: Orlić. Red C.

Petek, dne 12. oktobra: Zaprti. Sobota, dne 13. oktobra: Gugalnica. Red A.

Opera, začetek ob 20.

Torek, dne 9. oktobra: Hovanščina. Red C. Sreda, dne 10. oktobra: Sveti Anton vseh zaljubljenih patron. Red A.

Četrtek, dne 11. oktobra: Jenufa. Red C. Petek, dne 12. oktobra ob 15.: Rigoletto.

Izven. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 5 do 15 Din.

Sobota, dne 13. oktobra: Izgubljeni valček. Opereta. Izven.